

За підтримки:

Федеральне міністерство
сільського господарства, продовольства
та регіональної ідентичності

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

НАСТАНОВИ

щодо обігу та реалізації органічних харчових продуктів на території України

**Загальні правила
регулювання торгівлі
органічною продукцією
(оновлено у 2025 році)**

Органік
Стандарт

GOPA
AFC

Вступ

Ці настанови розроблені для торговельних мереж та спеціалізованих закладів роздрібної торгівлі, які вже здійснюють або планують здійснювати торгівлю органічними харчовими продуктами на території України як українського виробництва, так і імпортованих продуктів.

Органічне виробництво - це комплексна система організації агровиробництва та виробництва харчових продуктів, яка поєднує в собі кращі практики з погляду довкілля та протидії змінам клімату, високий рівень біорізноманіття, збереження природних ресурсів і застосування високих стандартів виробництва й добробуту тварин з урахуванням попиту з боку дедалі більшого числа споживачів на продукти, вироблені з застосуванням натуральних речовин і процесів.

Підтвердженням ведення органічного виробництва та, як результат, виробництва органічних харчових продуктів є сертифікація. Така сертифікація здійснюється на добровільних засадах відповідно до вимог чинного законодавства. Сертифікація органічного виробництва та обігу органічних харчових продуктів не замінює, а тільки доповнює державні вимоги щодо виробництва, обігу та маркування харчових продуктів, вимоги до їх якості та безпечності.

Оновлені Наставови (редакція 2025 року) містять:

- перелік законодавчих актів України та Європейського Союзу, актуальний станом на 2025 рік;
- органічну термінологію та роз'яснення до неї;
- окремі аспекти процесу сертифікації;
- вимоги до маркування органічної продукції та особливості використання позначень «еко», «біо» та «органік»;
- вимоги до імпортованої органічної продукції;
- рекомендації щодо перевірки постачальників органічної продукції.

Автори: Катерина Шор, Юлія Мовчан, Олена Київець.

Оновлено: Олена Манзюк (Органік Стандарт), Юлія Мовчан

Наставови розроблено в рамках проекту «Німецько-українська співпраця у галузі сільського господарства», що фінансується Федеральним Міністерством сільського господарства, продовольства та регіональної ідентичності Німеччини та впроваджується компаніями «GOPA-AFC GmbH» та «IAK Agrar Consulting GmbH».

Зміст цієї публікації відображає позицію авторів та необов'язково відображає точку зору Уряду Німеччини.

(с) Проект «Німецько-українська співпраця у галузі сільського господарства», 2025.

Зміст

ВСТУП	2
ЗМІСТ	3
1. Законодавство про органічне виробництво.....	4
Нормативно-правові акти, що регулюють сферу органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.....	4
Нормативно-правові акти, які містять норми щодо відповідальності за порушення законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції	6
Перелік нормативно-правових актів ЄС, що регулюють сферу органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції	7
Термінологія, що стосується сфери торгівлі органічними харчовими продуктами	9
Сфера застосування закону	12
Типи продукції.....	13
Діяльність з обігу органічної продукції.....	14
Сертифікація та контроль за дотриманням стандартів органічного виробництва.....	14
2. Маркування органічної продукції	16
Логотип та основні правила маркування	16
Використання позначень «еко», «біо» та «органік» в назвах продуктів та торговельних марках.....	16
Інше органічне маркування	17
3. Вимоги до імпорту органічної продукції	18
Внесення до Переліку органів іноземної сертифікації.....	18
4. Перевірка постачальників органічної продукції.....	20

1. Законодавство про органічне виробництво

Нормативно-правові акти, що регулюють сферу органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції

Закон України

«Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» № 2496-VIII від 10.07.2018

- 1) Постанова Кабінету Міністрів України від 23.10.2019 №970 «Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції»
- 2) Постанова Кабінету Міністрів України від 12.02.2020 №87 «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції, Державного реєстру органічного насіння і садивного матеріалу»
- 3) Постанова Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 № 1032 «Про затвердження Порядку сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 970»
- 4) Наказ Мінагрополітики від 19.03.2019 №143 «Про затвердження Порядку підтвердження спеціальних знань інспектора з органічного виробництва та /або обігу органічної продукції у сфері органічного виробництва», зареєстрований у Мін'юсті від 09.04.2019 №375/33346
- 5) Наказ Мінагрополітики від 22.02.2019 №67 «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції», зареєстрований у Мін'юсті 14.03.2019 за №261/33232 (зі змінами, внесеними наказом Мінекономіки від 15.07.2020 №1336, зареєстрованим у Мін'юсті 31.07.2020 за №729/35012)
- 6) Наказ Мінекономіки від 30.01.2020 № 109 «Про затвердження форми заявки на внесення до Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції», зареєстрований у Мін'юсті 14.02.2020 за №173/34456
- 7) Наказ Мінекономіки від 26.05.2020 № 985 «Про затвердження Порядку ведення переліку органів іноземної сертифікації», зареєстрований у Мін'юсті 11.06.2020 №506/34789
- 8) Наказ Мінекономіки від 09.06.2020 № 1073 «Про затвердження Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях», зареєстрований у Мін'юсті від 07.08.2020 № 763/35046
- 9) Наказ Мінекономіки від 17.06.2020 № 1141 «Порядок розгляду апеляцій на рішення органів сертифікації», зареєстрований у Мін'юсті від 19.08.2020 № 805/35088

- 10) Наказ Мінекономіки від 31.12.2020 № 2833 «Вимоги до матеріально-технічної бази та інших об'єктів інфраструктури, необхідних для виконання функцій із сертифікації органічного виробництва та / або обігу органічної продукції» зареєстрований у Мін'юсті від 20.01. 2021 р. N 81/35703
- 11) Наказ Мінекономіки № 2834 від 31.12.2020 «Деякі питання звітності у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» зареєстрований в Мін'юсті 17.02.2021 р. № 200/35822, № 201/35823
- 12) Наказ Мінагрополітики від 03.10.2022 № 759 «Деякі питання звітності у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» зареєстрований у Мін'юсті від 25.11.2022 № 1475/38811
- 13) Постанова Кабінету Міністрів України від 22.09.2021 № 1005 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження органом сертифікації господарської діяльності у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів»
- 14) Наказ Мінагрополітики від 02.06.2022 № 326 «Про затвердження Порядку підтвердження спеціальних знань інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції у сфері органічного виробництва», зареєстрований у Мін'юсті від 16.06.2022 № 669/38005
- 15) Постанова Кабінету Міністрів України від 09.02.2022 № 102 «Про затвердження Порядку визначення періодичності здійснення планових заходів державного контролю відповідності діяльності операторів (потужностей) вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, які здійснюються Державною службою з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів, та критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від її провадження»
- 16) Наказ Мінагрополітики від 17.01.2023 № 45 «Про затвердження форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) стосовно додержання операторами вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», зареєстрований у Мін'юсті від 28.02.2023 № 365/39421
- 17) Наказ Мінагрополітики від 16.02.2023 № 196 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного контролю (перевірки) щодо дотримання органом сертифікації вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції», зареєстрований у Мін'юсті від 28.03.2023 № 525/39581
- 18) Постанова Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 р. № 960 «Про деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту) щодо відображення у митній декларації імпорту органічної продукції»

Пов'язані до закону
нормативні документи

Нормативно-правові акти, які містять норми щодо відповідальності за порушення законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції

Кодекс України про адміністративні правопорушення № 8073-X від 07.12.1984

Закон України «Про захист прав споживачів» № 1023-XII від 12.05.1991

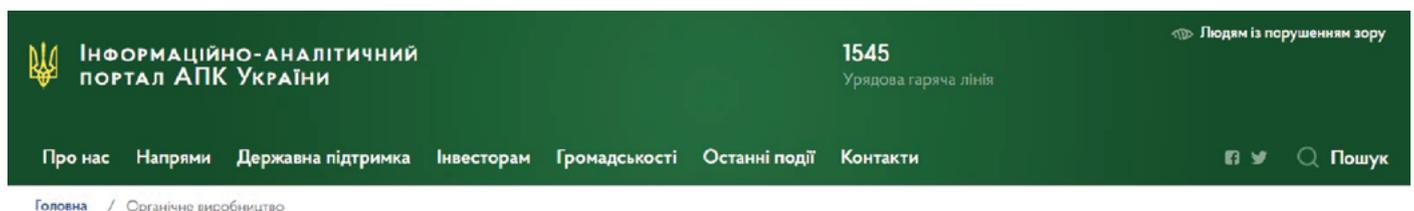
Закон України «Про захист економічної конкуренції» № 2210-III від 11.01.2001

Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» № 236/96-ВР від 07.06.1996

Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» № 2496-VIII від 10.07.2018

Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин» № 2042-VIII від 18.05.2017

Розділ про органічне виробництво на державному інформаційно-аналітичному порталі АПК України:

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ПОРТАЛ АПК УКРАЇНИ

1545
Урядова гаряча лінія

Людам із порушенням зору

Про нас Напрями Державна підтримка Інвесторам Громадськості Останні події Контакти

Пошук

Головна / Органічне виробництво

Органічне виробництво

Органічне виробництво – сертифікована діяльність, пов'язана з виробництвом сільськогосподарської продукції (у тому числі всі стадії технологічного процесу, а саме первинне виробництво (включаючи збирання), підготовка, обробка, змішування та пов'язані з цим процедури, наповнення, пакування, переробка, відновлення та інші зміни стану продукції), що провадиться із дотриманням вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

- Законодавство у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
- Інформаційний портал OrganicInfo.ua
- Маркування органічної продукції
- Новини та анонси в органічному секторі
- Органічна платформа знань
- Органічне виробництво в Україні

Перелік основних нормативно-правових актів ЄС, що регулюють сферу органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції

Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 on organic production and labelling of organic products and repealing Council Regulation (EC) No 834/2007

Commission Delegated Regulation (EU) 2021/1698 of 13 July 2021 supplementing Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council with procedural requirements for the recognition of control authorities and control bodies that are competent to carry out controls on operators and groups of operators certified organic and on organic products in third countries and with rules on their supervision and the controls and other actions to be performed by those control authorities and control bodies

Regulation (EU) 2017/625 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2017 on official controls and other official activities performed to ensure the application of food and feed law, rules on animal health and welfare, plant health and plant protection products

Commission Implementing Regulation (EU) 2020/464 on rules for the production of organic products, for the retroactive recognition of periods for conversion to organic and for information to be provided by EU countries supplementing Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council as regards the production and marketing of plant reproductive material of organic heterogeneous material of particular genera or species

Commission Implementing Regulation (EU) 2021/1165 of 15 July 2021 authorising certain products and substances for use in organic production and establishing their lists

Commission Implementing Regulation (EU) 2021/1378 of 19 August 2021 laying down certain rules concerning the certificate issued to operators, groups of operators and exporters in third countries involved in the imports of organic and in-conversion products into the Union and establishing the list of recognised control authorities and control bodies in accordance with Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council

Commission Delegated Regulation (EU) 2021/1189 of 7 May 2021 European Parliament and of the Council of 30 May 2018 on organic production and labelling of organic products and repealing Council Regulation (EC) No 834/2007

Commission Delegated Regulation (EU) 2021/2306 of 21 October 2021 supplementing Regulation (EU) 2018/848 of the European Parliament and of the Council with rules on the official controls in respect of consignments of organic products and in-conversion products intended for import into the Union and on the certificate of inspection

Commission Regulation (EC)
No 710/2009 on the implementation
of Council Regulation (EC) No
834/2007 on organic aquaculture
animal and seaweed

Commission Implementing Regulation
(EU) No 203/2012 on the
implementation of Council Regulation
(EC) No 834/2007 on rules governing
organic wine

Commission Implementing Regulation
(EU) 2021/279 of 22 February
2021 laying down detailed rules for
the implementation of Regulation (EU)
2018/848 of the European Parliament
and of the Council on controls and other
measures ensuring traceability and
compliance in organic production and
the labelling of organic products

Переклади зазначених документів
українською

Розділ про органічне виробництво на офіційному порталі Європейської Комісії:

The screenshot shows the European Commission website page for Organic Farming. At the top, there is the European Commission logo and a search bar. Below the logo, the navigation menu includes 'Home', 'Common agricultural policy', 'Vision for agriculture and food', 'Farming', 'CAP in my country', 'International', 'Data and analysis', and 'News, media and events'. The main heading is 'Organic farming', with a sub-heading 'Policy, rules, organic certifications, support and criteria for organic farming.' Below this, there is a large banner for 'EU Organic Awards 2025' with the text '7 awards in 6 categories recognising excellence in the organic value chain.' and a button 'Learn about the awards'. The page is divided into three columns of content:

- Organics at a glance**: At a glance information on EU organic policy, the organic logo and legislation relating to the organic sector, as well as frequently asked questions.
- Organic action plan**: This plan aims to drive investment and innovation in organic farming and boost demand for organic food. Check out what has been achieved so far.
- Becoming an organic farmer**: Certification and conversion, the support available to organic farmers and where to get advice on best practice.

Below these columns, there are three more sections:

- The future of organics**: Information on the new organic legislation in force since January 2022, the consultation that was held about the new law and the action plan for organics.
- Organic production and products**: Which products can be produced organically, how they are produced and how EU rules on organics apply to different sectors.
- The organic logo**: Aims of the EU organic logo, rules on how and by whom it must be displayed and downloadable logo files.

Термінологія, що стосується сфери торгівлі органічними харчовими продуктами

ТЕРМІН	ДЖЕРЕЛО	ВИЗНАЧЕННЯ
Вилучення продукції	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	заходи, спрямовані на запобігання розповсюдженню, демонстрації чи пропонуванню споживачам продукції, яка маркована як органічна, але не відповідає вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
Відкликання продукції	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	заходи, спрямовані на повернення оператором продукції, яку продано чи передано споживачу або яка доступна споживачу і маркована як органічна, але не відповідає вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
Етап виробництва, підготовки та реалізації (stage of production, preparation and distribution)	Регламент Комісії ЄС 2018/848 – неофіційний переклад	означає будь-який етап від первинного виробництва органічного продукту, його зберігання, переробки, транспортування та продаж або постачання кінцевому споживачу, де доречно, включно з маркуванням, рекламуванням, ввозом, вивозом і субпідрядною діяльністю
Маркування (labelling)	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	інформація про органічну продукцію, у тому числі державний логотип для органічної продукції, нанесена на етикетку, упаковку, тару, контейнер, контретикетку, кольєретку, ярлик, пробку, листок- вкладиш або на інші елементи упаковки, що супроводжує таку продукцію або посилається на неї відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
	Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів»	слова, описи, знаки для товарів і послуг (торговельні марки), графічні зображення або символи, що стосуються харчових продуктів, які розміщуються на будь-якій упаковці, етикетці (стікері), кольєретці, а за відсутності упаковки, у документі або повідомленні, що супроводжують харчовий продукт або посилаються на нього
Маркування (labelling)	Регламент Комісії ЄС 2018/848 – неофіційний переклад	означає будь-які слова, деталі, торгові марки, комерційну назву, зображення або символ, що стосуються продукту, які розміщуються на будь-якому пакуванні, документі, написі, етикетці, кільці або обгортці, які супроводжують цей продукт або відносяться до нього
Обіг органічної продукції	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	будь-яке переміщення або зберігання органічної продукції з метою реалізації, крім переміщення або зберігання маркованої органічної продукції для цілей реалізації кінцевому споживачу

ТЕРМІН	ДЖЕРЕЛО	ВИЗНАЧЕННЯ
Оператор органічного ринку	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	юридична особа чи фізична особа-підприємець, яка займається виробництвом та/або обігом продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
Орган іноземної сертифікації	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	підприємство, установа, організація чи їхній відокремлений підрозділ, що має право на проведення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції відповідно до вимог законодавства іншого, ніж законодавство України, та внесений до Переліку органів іноземної сертифікації
Орган сертифікації	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	підприємство, установа, організація чи їхній відокремлений підрозділ, що має право на проведення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції і внесений до Реєстру органів сертифікації
Органічний харчовий продукт	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	харчовий продукт, отриманий в результаті органічного виробництва
Перехідний період	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	період переходу від виробництва неорганічної продукції до виробництва органічної продукції, під час якого оператор дотримується вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
Підготовка (preparation)	Регламент Комісії ЄС 2018/848 – неофіційний переклад	означає операції із консервування або переробки органічних продуктів чи продуктів перехідного періоду, або будь-які інші операції, які виконуються по відношенню до непереробленого продукту без зміни початкового продукту, такі як забій, нарізання, очищення або змелювання, а також пакування, маркування або зміни в маркуванні, пов'язані з органічним виробництвом
Простежуваність (traceability)	Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»	можливість ідентифікувати оператора ринку, час, місце, предмет та інші умови поставки (продажу або передачі), достатні для встановлення походження харчових продуктів, тварин, призначених для виготовлення харчових продуктів, матеріалів, що контактують з харчовими продуктами, або речовин, що призначені для включення, або очікується, що вони будуть включені в харчові продукти, на всіх стадіях виробництва, переробки та обігу
	Регламент Комісії ЄС 2018/848 – неофіційний переклад	означає здатність простежити й відслідкувати харчовий продукт, корми або будь-який продукт, згаданий у статті 2(1), і будь-яку речовину, призначену для включення, або яка може бути включена в харчовий продукт, корми чи будь-який продукт, згаданий у статті 2(1), на всіх етапах виробництва, підготовки й розповсюдження

ТЕРМІН	ДЖЕРЕЛО	ВИЗНАЧЕННЯ
Реалізація	Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»	передача, обмін, поставка за договором та відчуження іншим шляхом харчового продукту від однієї особи до іншої безвідносно від того, чи відбулася реалізація платно та/або в іншій формі
Розміщення на ринку (placing on the market)	Регламент Комісії ЄС 178/2002– неофіційний переклад	означає зберігання харчових продуктів або кормів з метою їх продажу, включаючи пропонування до продажу або будь-яких інших форм передачі, будь то безкоштовно чи ні, продаж, реалізацію та інші форми передачі
Сертифікація органічного виробництва та /або обігу органічної продукції	Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»	перевірка та встановлення відповідності виробництва та/або обігу продукції вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
Фасований харчовий продукт (prepacked food)	Закон України Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів»	будь-яка представлена кінцевому споживачеві та закладам громадського харчування окрема одиниця, що складається з харчового продукту та упаковки, в яку вміщено цей продукт до того, як його пропонувати для продажу, незалежно від того, повністю чи частково упаковка покриває харчовий продукт, але в будь-якому разі таким чином, щоб її вміст не можна було змінити, не відкривши або не пошкодивши при цьому упаковки. Зазначений термін не поширюється на харчові продукти, що упаковуються в місцях продажу, у тому числі на прохання споживача (нефасовані харчові продукти)
	Регламент Комісії ЄС 1169/2011 – неофіційний переклад	означає будь-який окремий елемент, який може бути представлений для кінцевого споживача чи підприємства громадського харчування, що складається з харчового продукту та упаковки, в яку він був поміщений до продажу, незалежно від того, закриває це пакування продукт повністю або лише частково, але в будь-якому випадку таким чином, що вміст не може бути змінений без відкриття або зміни упаковки. Фасовані харчові продукти не охоплюють харчові продукти, упаковані в місцях продажу на прохання споживача або розфасовані для прямого продажу

Сфера застосування закону

Закон України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» визначає основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, засади правового регулювання органічного виробництва, обігу органічної продукції та функціонування ринку органічної продукції, правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади, суб'єктів ринку органічної продукції та напрями державної політики у зазначених сферах.

Законом визначено 8 галузей органічного виробництва щодо яких здійснюється сертифікація:

- Органічне рослинництво (у тому числі насінництво та розсадництво)
- Органічне тваринництво (у тому числі птахівництво, бджільництво)
- Органічне грибівництво (у тому числі вирощування органічних дріжджів)
- Органічна аквакультура
- Виробництво органічних морських водоростей
- Виробництво органічних харчових продуктів (у тому числі органічне виноробство)
- Виробництво органічних кормів
- Заготівля органічних об'єктів рослинного світу

До сертифікованої діяльності з виробництва відносяться:

- ▶ Первинне виробництво (включаючи збирання)
- ▶ Наповнення
- ▶ Підготовка
- ▶ Пакування
- ▶ Обробка
- ▶ Переробка
- ▶ Змішування та пов'язані з цим процедури
- ▶ Відновлення

ОБІГ

Окрім того, окремо виділяється сертифікація обігу органічної продукції, до якого відноситься переміщення органічної продукції, в т.ч. імпортно-експортні операції та зберігання (див. підрозділ «Діяльність з обігу органічної продукції»).

Дія Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» не поширюється на:

- ⊖ Продукцію для власного споживання
- ⊖ Продукцію мисливства та рибальства в умовах дикої фауни
- ⊖ Парфумерно-косметичну продукцію та лікарські засоби
- ⊖ Інші сфери діяльності

Типи продукції

Відповідно до законодавства у сфері виробництва, обігу та маркування органічної продукції можна виділити кілька типів продукції, які можуть бути отримані в результаті ведення органічного виробництва:

- ✓ Органічна продукція
- ✓ Продукція перехідного періоду
- ✓ Органічні інгредієнти, що можуть міститись в неорганічній продукції

Відповідно до п.2 статті 34 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» продукт дозволяється маркувати як **органічний продукт**, якщо:

1. Він вироблений відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;
2. Містить **не менше ніж 95 відсотків** органічних інгредієнтів сільськогосподарського походження (за вагою без урахування частки води та кухонної солі);
3. Містить **не більше 5 відсотків** (за вагою) неорганічних інгредієнтів, внесених до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях;

Форму сертифіката можна подивитися у Додатку до Постанови «Про затвердження Порядку сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2019 р. № 970».

Відповідно до п.1. статті 25 **заборонено реалізовувати продукцію**, вироблену під час перехідного періоду, як органічну. Водночас, оператор під час перехідного періоду зобов'язаний дотримуватися вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

Тобто органічна продукція, як і продукція перехідного періоду є результатом **ведення органічного сільського господарства**, але продукція перехідного періоду **не може** називатись органічною.

Також, необхідно розрізняти неорганічну харчову продукцію, яка містить **органічні інгредієнти**.

Відповідно до п.3 статті 34 Закону під час маркування неорганічної продукції у переліку інгредієнтів продукту можуть зазначатися складники, отримані у результаті органічного виробництва, лише у разі якщо відсоток таких складників **перевищує 2 відсотки**.

У такому разі у переліку інгредієнтів обов'язково зазначається відсоток складників (за вагою без урахування частки води та кухонної солі), отриманих у результаті органічного виробництва, до загальної кількості складників. Інформація про такі складники повинна відображатись літерами такого самого кольору і розміру, що і решта інформації.

Таким чином, для харчової продукції, яка реалізується діють правила таких відсотків:

1. **Не більше 5 відсотків** неорганічних інгредієнтів для органічних продуктів;
2. **Не менше 2 відсотків** органічних інгредієнтів для неорганічних продуктів у маркуванні яких зазначається, що вони містять органічні складники.

Діяльність з обігу органічної продукції

Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» під обігом органічної продукції розуміють будь-яке переміщення або зберігання органічної продукції з метою реалізації, крім переміщення або зберігання маркованої органічної продукції для цілей реалізації кінцевому споживачу.

Тобто, до обігу відносяться переміщення продукції, в тому числі ввезення на митну територію України або вивезення з неї в митному режимі експорту, та зберігання органічної харчової продукції до моменту розміщення фасованого органічного харчового продукту на ринку для кінцевого споживача чи підприємств громадського харчування. При цьому розуміється, що фасований харчовий продукт складається з самого харчового продукту та упаковки, в яку він був поміщений до продажу і яка дозволяє ідентифікувати такий продукт як органічний і унеможливує його змішування з неорганічною продукцією.

Відповідно до форми Сертифіката обіг сільськогосподарської продукції належить до окремого виду діяльності у межах галузі виробництва та включає: реалізацію (продаж) товарів у межах митної території України; експорт; імпорт, переміщення (транспортування) або зберігання органічної продукції з метою реалізації (продажу), крім переміщення або зберігання маркованої органічної продукції для цілей реалізації кінцевому споживачу.

При переміщенні органічної продукції оператори повинні забезпечити, щоб така продукція транспортувалася до інших операторів або суб'єктів господарювання, які займаються роздрібною торгівлею, лише у відповідній упаковці, закритій таким чином, щоб заміни вмісту неможливо досягти без пошкодження такої упаковки.

Зберігання органічної продукції повинно здійснюватись таким чином, щоб забезпечити ідентифікацію партій та уникнути будь-якого змішування або забруднення продуктами або речовинами, що не відповідають правилам органічного виробництва, зокрема, це стосується й товарів для чищення та дезінфекції в сховищах.

Не підлягає сертифікації переміщення, зберігання та реалізація органічної продукції:

- Закладами громадського харчування;
- Суб'єктами господарювання, які займаються роздрібною торгівлею, якщо вони здійснюють пакування харчових продуктів в приміщенні точки збуту на прохання споживача або розфасовують (нарізають) для прямого продажу.

Але при цьому заклади громадського харчування та/або суб'єкти господарювання, які займаються роздрібною торгівлею, мають право здійснювати реалізацію (розміщення на ринку) органічних харчових продуктів **тільки за наявності за наявності відповідного сертифіката** (копії), виданого оператору, що засвідчує відповідність процесу виробництва продукції та її обігу вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, **та відповідного маркування** (див. Розділ «Маркування органічної продукції»).

Сертифікація та контроль за дотриманням стандартів органічного виробництва

Органічне виробництво та/або обіг органічної продукції в Україні підлягає сертифікації.

Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» сертифікація органічного виробництва та/або обігу органічної продукції **проводиться щорічно, а строк дії сертифіката становить 15 місяців з дати його видачі.** У процесі

сертифікації обов'язковою є виїзна перевірка органа сертифікації з метою встановлення відповідності процесу виробництва продукції та її обігу вимогам законодавства. За результатами сертифікації, при дотриманні всіх вимог, видається **сертифікат, що засвідчує відповідність процесу виробництва продукції та її обігу** вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

Сертифікація є платною, вартість послуг з проведення сертифікації встановлюється органом сертифікації.

Перелік органів сертифікації, які мають право надавати сертифікаційні послуги у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції, міститься у Державному реєстрі органів сертифікації, що ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики. Реєстр розміщено у відкритому доступі за посиланням: <https://minagro.gov.ua/file-storage/reiestry-u-sferi-orhanichnoho-vyrobnytstva-obihu-ta-markuvannia-orhanichnoi-produktsii>

Після укладення договору на проведення сертифікації з органом сертифікації, така особа стає оператором органічного ринку та вноситься центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, до Реєстру операторів протягом 10 днів з дня отримання ним відповідної інформації від органу сертифікації.

Внесення до реєстру означає, що оператор дотримується вимог органічного законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції та знаходиться під контролем органа сертифікації, але **внесення до реєстру не означає, що продукція цього оператора має органічний статус**. Інформація про статус продукції та її асортимент зазначається в сертифікаті.

У оператора ринку може бути лише **один чинний сертифікат** на весь асортимент продукції.

В разі недотримання вимог законодавства оператором органічного ринку, орган сертифікації може ухвалити рішення щодо усунення невідповідностей, зупинення дії сертифікату або його скасування, що визначено Розділом VI закону. Окрім того, відповідно до Порядку сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, органом сертифікації можуть бути встановлені позапланові та додаткові вибіркові перевірки.

Також законодавством встановлено державний контроль (нагляд) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції здійснюється шляхом проведення планових та позапланових заходів:

- Моніторингу органічної продукції на ринку з метою запобігання потраплянню на ринок неорганічної продукції, маркованої як органічна;
- Перевірки діяльності органів сертифікації;
- Вибіркової перевірки діяльності операторів.

Відповідно до п.3 статті 38 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» у разі виявлення центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів (на даний час такі функції покладено на Держпродспоживслужбу), невідповідності органічного виробництва та обігу органічної продукції вимогам законодавства, оператору видається припис щодо усунення порушень вимог законодавства, про що направляється відповідне повідомлення органу сертифікації. Оператор зобов'язаний вжити необхідних заходів для усунення такої невідповідності у встановлений строк.

За результатами перевірок Держпродспожислужби можуть бути також видані розпорядчі акти (постанови, рішення) про відкликання та/або вилучення продукції, що не відповідає вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

2. Маркування органічної продукції

Логотип та основні правила маркування

Державний логотип для органічної продукції затверджено Наказом Мінагрополітики «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції» № 67 зі змінами згідно з Наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства № 1336 від 15.07.2020.

Органічна продукція, що вводиться в обіг та реалізується, повинна маркуватися як органічний продукт та державним логотипом для органічної продукції за умов:

- ▶ Продукт вироблений відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;
- ▶ Продукт містить не менше ніж 95 відсотків органічних інгредієнтів сільськогосподарського походження (за вагою без урахування частки води та кухонної солі);
- ▶ Продукт містить не більше 5 відсотків (за вагою) неорганічних інгредієнтів, внесених до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях;
- ▶ Органічне виробництво такого продукту підтверджується сертифікатом.

Обов'язковим елементом маркування органічної продукції є **кодовий номер**, що розміщується під державним логотипом для органічної продукції та містить:

- ✓ Акронім, що ідентифікує державу походження;
- ✓ Напис «organic»;
- ✓ Реєстраційний код органу сертифікації, що здійснив сертифікацію органічного виробництва.

Під реєстраційним кодом органу сертифікації розуміється номер, який йому присвоєно у Державному реєстрі органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції.

Маркування органічної продукції здійснюється за письмовою згодою органу сертифікації, реєстраційний код якого зазначається на маркуванні. Така згода здійснюється на безоплатній основі.

Методичні рекомендації щодо використання державного логотипа органічної продукції та державний логотип для органічної продукції українською та англійською мовою у форматах ai, eps, gif, jpeg, pdf, png, svg розміщено за посиланням нижче.

<https://minagro.gov.ua/napryamki/organichne-virobnictvo/markuvannya-organichnoyi-produkciyi-abo-sirovini>

Використання позначень «еко», «біо» та «органік» в назвах продуктів та торговельних марках

Відповідно до статті 34 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» **забороняється маркування державним логотипом для органічної продукції сільськогосподарської продукції**, що була отримана не в результаті органічного виробництва або є продукцією перехідного періоду, а також використання під час маркування такої продукції будь-яких позначень та написів «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та / або будь-яких однокореневих та / або похідних слів від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» тощо будь-якими мовами.

Ввезена для реалізації на митній території України продукція, яка супроводжується відповідним сертифікатом, що засвідчує органічне виробництво та/або обіг такої продукції у державі походження, визнається в Україні як органічна продукція, а написи на оригінальному маркуванні «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та будь-які однокореневі та/або похідні слова від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» тощо **українською мовою позначаються написом «органічний продукт»**.

Використання написів «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та/або будь-яких однокореневих та/або похідних слів від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» тощо будь-якими мовами в маркуванні продукції, в тому числі в назвах продуктів та торговельних марках (див. підрозділ «Термінологія»), якщо така продукція була отримана не в результаті органічного виробництва **є обманом покупця або замовника**. Така продукція підлягає вилученню в порядку, визначеному законом.

А реклама будь-якого неорганічного продукту як органічного, у тому числі використання напису «органічний продукт» у власних назвах та торговельних марках, вважається **недобросовісною рекламою**.

Інше органічне маркування

Відповідно до частини 3 пункту 4 статті 34 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» під час маркування органічної продукції **дозволяється додатково використовувати інші логотипи**, запроваджені операторами, що здійснюють виробництво, реалізацію органічної продукції, чи їхніми об'єднаннями, якщо вони не заборонені законом.

Більш детальна інформація про маркування у **Методичних рекомендаціях щодо використання державного логотипа для органічної продукції**

3. Вимоги до імпорту органічної продукції

Відповідно до статті 29 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» в Україні визнається сертифікат, що засвідчує виробництво та/або обіг органічної продукції згідно із законодавством іншим, ніж законодавство України, з метою імпорту або експорту такої продукції у разі, якщо він виданий органом іноземної сертифікації, внесеним до Переліку органів іноземної сертифікації (див. відповідний підрозділ нижче).

При імпорті в Україну (крім транзиту) товарів, що підлягають державному контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин, в описі яких у графі митної декларації зазначено, що вони є органічними, або наявне маркування таких товарів, як органічних, Держпродспоживслужба здійснює перевірку сертифікатів.

Правила ввезення (імпорту) органічної продукції на митну територію України встановлені в статті 37 закону та передбачають:

- Позначення в описі продукції у графі митної декларації відомостей про те, що товари є органічними. Продукція **супроводжується копією відповідного сертифіката, що засвідчує органічне виробництво та / або обіг такої органічної продукції у державі походження**, виданого органом іноземної сертифікації, внесеним до Переліку органів іноземної сертифікації;
- Продукція **супроводжується копією сертифіката, що підтверджує відповідність обігу такої органічної продукції** вимогам законодавства України у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, виданого органом сертифікації.

Внесення до Переліку органів іноземної сертифікації

Відповідно до статті 29 Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» для внесення органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації імпортер або експортер подає Держпродспоживслужбі заяву про внесення органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації.

Заява повинна містити:

- Назву держави місцезнаходження органу іноземної сертифікації;
- Підтвердження акредитації органу іноземної сертифікації;
- Назва органу, що здійснює контроль за органом

Важливим є надання достовірної та повної інформації про орган іноземної сертифікації, інакше це може бути підставою для відмови у внесенні органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації. Тому звертаємо увагу на наступне:

- 1) Перевірте інформацію про найменування та місцезнаходження органу іноземної сертифікації. Зверніть увагу на те, що в документах може зазначатись тільки власна назва без зазначення організаційно-правової форми (наприклад, ТОВ, ПП) або скорочена назва. Надайте в заяві максимально повну інформацію.
- 2) Надайте документ, що підтверджує акредитацію органу іноземної сертифікації у відповідній галузі

органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, виданого національним органом акредитації іноземної держави, яка є учасницею міжнародних або регіональних угод про визнання акредитації – зазвичай це свідоцтво про акредитацію. Перевірте реквізити та термін дії документа.

Зверніть увагу, в разі закінчення терміну акредитації органу іноземної сертифікації ви повинні подати новий сертифікат, що підтверджує акредитацію органу іноземної сертифікації, інакше він може бути виключений з Переліку органів іноземної сертифікації.

- 3) Вкажіть стандарти, за якими акредитовано орган іноземної сертифікації та перевірте також наявність органу іноземної сертифікації у відповідному переліку. Наприклад, органи іноземної сертифікації, що здійснюють свою діяльність за стандартами ЄС можна перевірити на єдиному порталі https://ec.europa.eu/agriculture/ofis_public, а органи іноземної сертифікації, що здійснюють свою діяльність за стандартами США можна перевірити в єдиній базі даних <https://organic.ams.usda.gov/integrity/Certifiers/CertifiersLocationsSearchPage.aspx>.

Ви можете також надати в заяві посилання на відповідні бази даних, де міститься інформація про акредитацію органів іноземної сертифікації, це спростить розгляд вашої заяви.

При зазначенні назви органу, що здійснює контроль за органом іноземної сертифікації зверніть увагу на наступне, національний орган акредитації іноземної держави не здійснює контроль (нагляд) за органами сертифікації. Функції контролю за органами іноземної сертифікації у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції покладаються зазвичай на компетентний орган відповідної держави (у випадку України на даний час такі функції покладено на Держпродспоживслужбу).

Внесення органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації відбувається протягом 10 робочих днів після подання імпортером або експортером заяви до Держпродспоживслужби.

Перелік ведеться на сайті Держпродспоживслужби у відкритому доступі.

**Перелік органів іноземної
сертифікації**

4. Перевірка постачальників органічної продукції

Роздрібні торговельні мережі та заклади торгівлі, що реалізують органічну продукцію, повинні забезпечити перевірку чинності сертифікації своїх постачальників. Це необхідно для підтвердження того, що постачальник дотримується вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, а продукція, яку він постачає, дійсно має органічний статус.

Чинність сертифіката оператора органічного ринку підтверджується через **Реєстр операторів**, який веде центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики. У цьому реєстрі зазначаються назва оператора, код ЄДРПОУ або реєстраційний номер ФОП, вид діяльності (виробництво, обіг, імпорт тощо), орган сертифікації та дата внесення до реєстру.

Перевірку чинності органу сертифікації можна здійснити через **Реєстр органів сертифікації** у сфері органічного виробництва. Реєстри розміщено у відкритому доступі за посиланням: <https://minagro.gov.ua/file-storage/reiestry-u-sferi-orhanichnoho-vyrobnytstva-obihu-ta-markuvannia-orhanichnoi-produktsii>

Для імпоротної продукції додатково перевіряється наявність органу, який видав сертифікат у країні походження, у **Переліку органів іноземної сертифікації**, визнаних в Україні.

Від кожного постачальника органічної продукції доцільно перевіряти:

- 1) копію чинного сертифіката на органічне виробництво та/або обіг органічної продукції, виданого органом сертифікації та додатково можна перевіряти наявність запису про постачальника (виробника продукції) у Реєстрі операторів;
- 2) копії супровідних документів на кожну партію продукції (сертифікат, товарно-транспортна накладна, видаткова накладна, рахунок-фактура);
- 3) інформацію на маркуванні, що підтверджує належність харчового продукту до органічної продукції (логотип, позначення «органічний продукт», код органу сертифікації, номер партії, виробника).

Для імпоротної продукції додатково надаються копії сертифіката іноземного органу сертифікації, а також копія українського сертифіката на обіг органічної продукції, якщо обіг здійснюється через імпортера, який безпосередньо не є виробником продукції.

Під час перевірки слід звертати увагу на строк дії сертифіката, відповідність назви та коду ЄДРПОУ постачальника даним сертифіката, а також на те, чи охоплює сертифікат саме ту категорію продукції, яка постачається. Для дистриб'юторів або імпортерів обов'язковою умовою є наявність у сертифікаті виду діяльності «обіг органічної продукції».

Доцільно вести внутрішній реєстр постачальників органічної продукції з відмітками про дати перевірки їхніх сертифікатів та строки дії документів. Рекомендується здійснювати оновлення копій сертифікатів не рідше одного разу на рік, а також за потреби у випадках зміни постачальника або асортименту продукції.

У договорах постачання рекомендовано передбачати обов'язок постачальника надавати копію чинного сертифіката, своєчасно повідомляти торговельну мережу про зміну статусу сертифіката (його поновлення) та випадки будь-яких змін у статусі органічної продукції.

Додатково, у разі участі постачальників у процедурах публічних закупівель органічної продукції, **доцільно враховувати положення Методичних рекомендацій щодо особливостей здійснення публічних закупівель органічних харчових продуктів**, опублікованих на порталі infobox.prozorro.org. У зазначених рекомендаціях наведено орієнтовний підхід до встановлення нецінових критеріїв оцінки тендерних пропозицій (за умови, що питома вага цінового критерію становить не менше 70 %), а також рекомендації щодо зазначення у тендерній документації вимог до наявності чинних сертифікатів та правильного маркування органічних продуктів.